

BELETXIKIA (*COLOEUS MONEDULA*) GASTEIZKO EREMU URBANOAN UGALKETA GARAIAN

A. Mascarell (Atlas Eukadi 2023)

Ayuntamiento
de Vitoria-Gasteiz
Vitoria-Gasteizko
Udala

BELETXIKIA / GRAJILLA OCCIDENTAL

COLOEUS MONEDULA

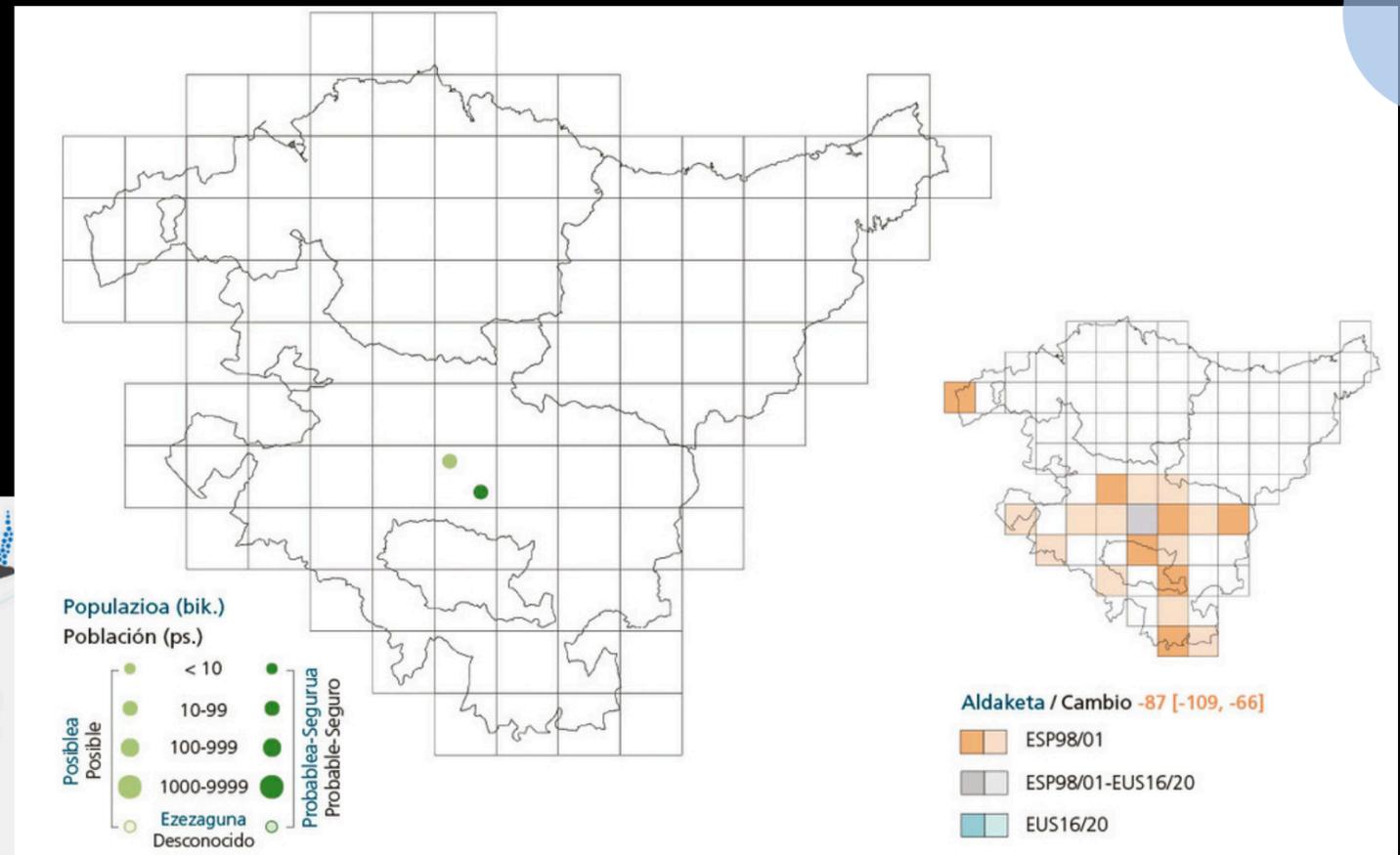
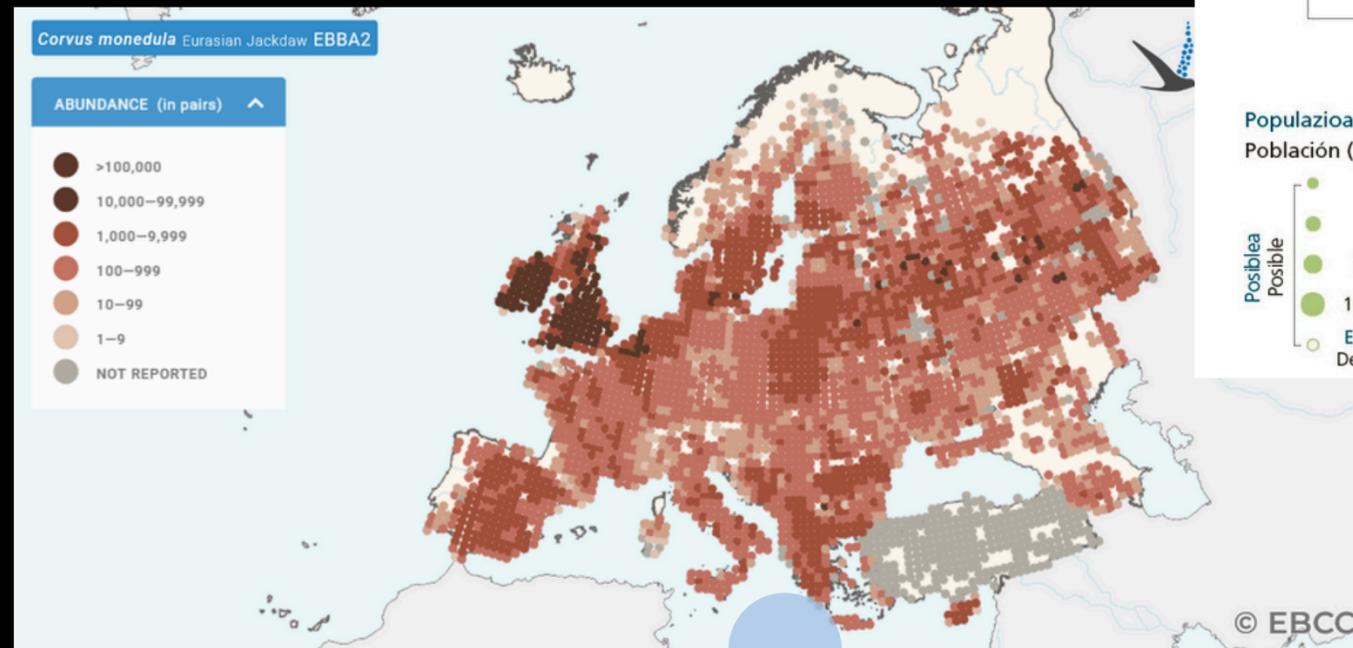

Pako Zufiaur

- Joera gregarioa du. Taldean zein bikoteka dabilenean eten gabeko karrankan ibili ohi dena
- Espezie troglodita. Habiak egiteko malkar, amildegi, pareta, eraikin zahar eta herrietara jotzen du.
- Elikadurari dagokionean generalista, baina batez, ere ale, fruitu eta ornogabeez elikatzen dena. Arrautzak eta ornogabe txikiak ere neurri txikiagoan. Beste korbidoen aldean sarraskia eta zaborra gutxiago jateko joera (azken urteetan aldakortasuna)
- Elikatzeko eremu irekietara jotzen du, larre, soro, dehesa eta ganadua presente duten eremuen mosaikoa du gustuko.
- Oro har sedentarioa. Ipar zein ekialdeko ertzetako aleek joera migratzailea
- Euskadiko Katalogoan: kategoriarik ez

BANAKETA

- Europa mailako populazioaren joera egonkorra (EBCC)
- Hegoaldeko zenbait populazioen gainbehera nabarmena (Birdlife 2015, Blanco et al 2022, Escadell et al 2023) > “Arriskuan” (EN) LRAE 2021

ATLAS EUSKADI

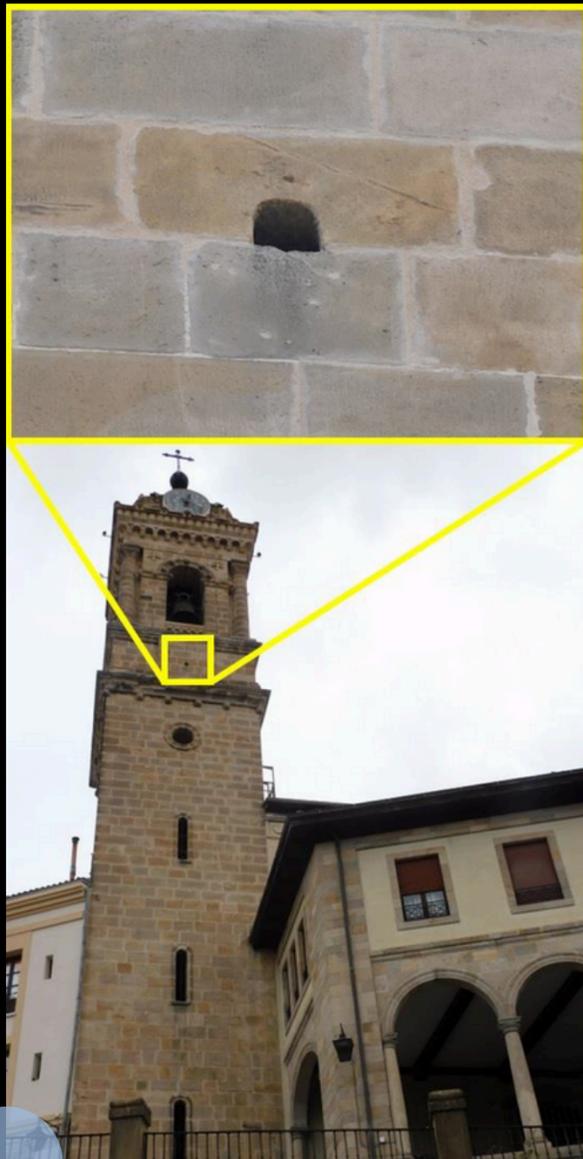
Azken atlasaren datuen arabera, gaur gaurkoz Gasteiz hiriburuan soilik ugaltzen da, 80.

hamarkadan ezagutzen ziren gainontzeko guneetatik desagertua (Álvarez et al 1984)

Azken urteetan Euskadin gainbehera nabarmenena jasan duen espezieen artean kokatzen da (Arizaga et al 2023, de la Hera et al 2020, Gainzarain 2006)

IKERKETA EREMUA

- Vitoria-Gasteizko udalerriko eremu urbanoa

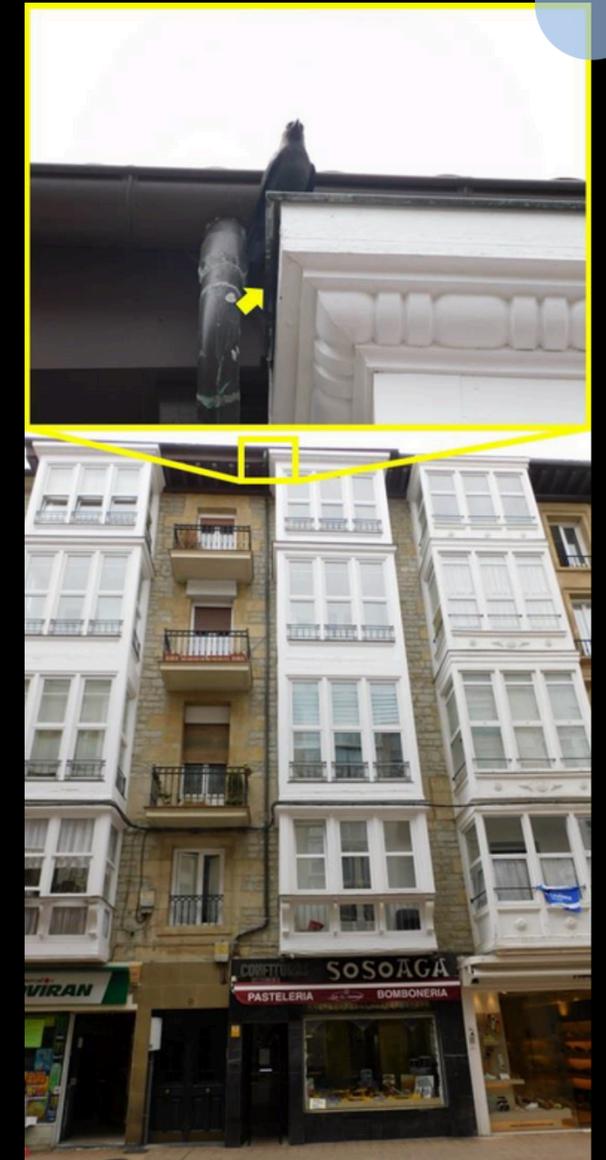

METODOLOGIA

KALEKO BEHAKETA

- Kaleko behaketa zuzena
- Kanean zeharreko ibilbideak + ikusmira oneko puntuetik behaketa
- Kokaleku polsibleen lokalizazioa
- Aurretik ezagunak ziren kokalekuei bisita (Txepetxa, ornitho, ebird...)
- Habien jarraipena: 2 bisita min. maiatzaren 1 eta 15 artean. 1 ordu min.
- Habien argazkia, georreferentziatzea eta substratuaren azterketa
- Neguko jarraipenetatik ezagutzen den loleku nagusiaren behaketa: 5 bisita, maiatzak 1 eta ekainak 15 artean

METODOLOGIA

KOMUNIKAZIOA ETA HERRITARREN PARTE HARTZEA

¿QUIERES PARTICIPAR EN EL CENSO DE GRAJILLAS DE VITORIA-GASTEIZ?
¿SABES DE ALGÚN POSIBLE NIDO EN TU ENTORNO?

RECOPILA TODA LA INFORMACIÓN QUE PUEDAS Y ENVIALA
✉ txepetxa@gmail.com
📱 @Txepetxa_org
📷 @txepetxaring
+ INFO: www.txepetxa.org

Esta primavera se realizará por primera vez un censo de la población de grajillas occidentales (*Coloeus monedula*) reproductoras en el municipio de Vitoria-Gasteiz

Categorías: [Notas de prensa](#) — Etiquetas: [aves](#), [grajillas](#) — [Komunikazio Zerbitzua / Servicio de Comunicación](#) — 3 mayo 2023 13:55

- Vitoria-Gasteiz alberga la última población de grajilla occidental de la Comunidad Autónoma, según el Atlas Ornitológico de Euskadi, elaborado por la Sociedad de Ciencias Aranzadi

noticias de Álava

Gasteiz realizará un censo de la población de grajillas
La capital alavesa constituye el último reducto de la especie en Euskadi

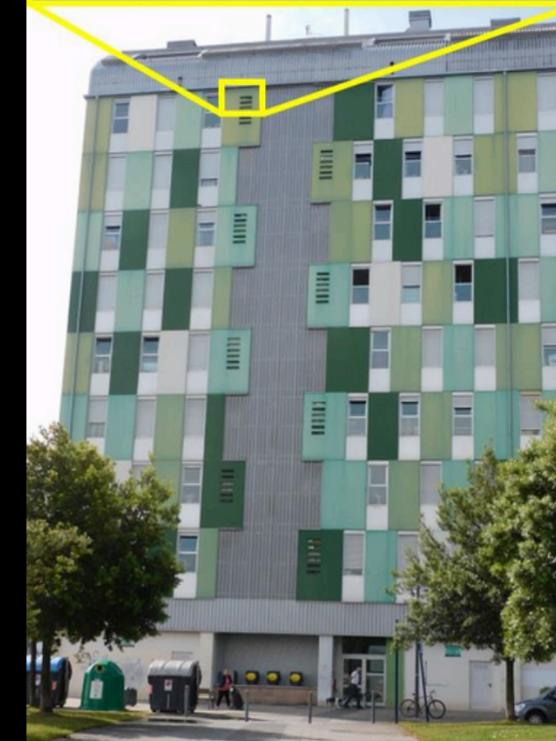
E. Press
04/05/23 | 08:24

Inicio · [Noticias de Vitoria-Gasteiz](#)

VITORIA ELABORARÁ UN CENSO DE LA POBLACIÓN DE GRAJILLAS OCCIDENTALES

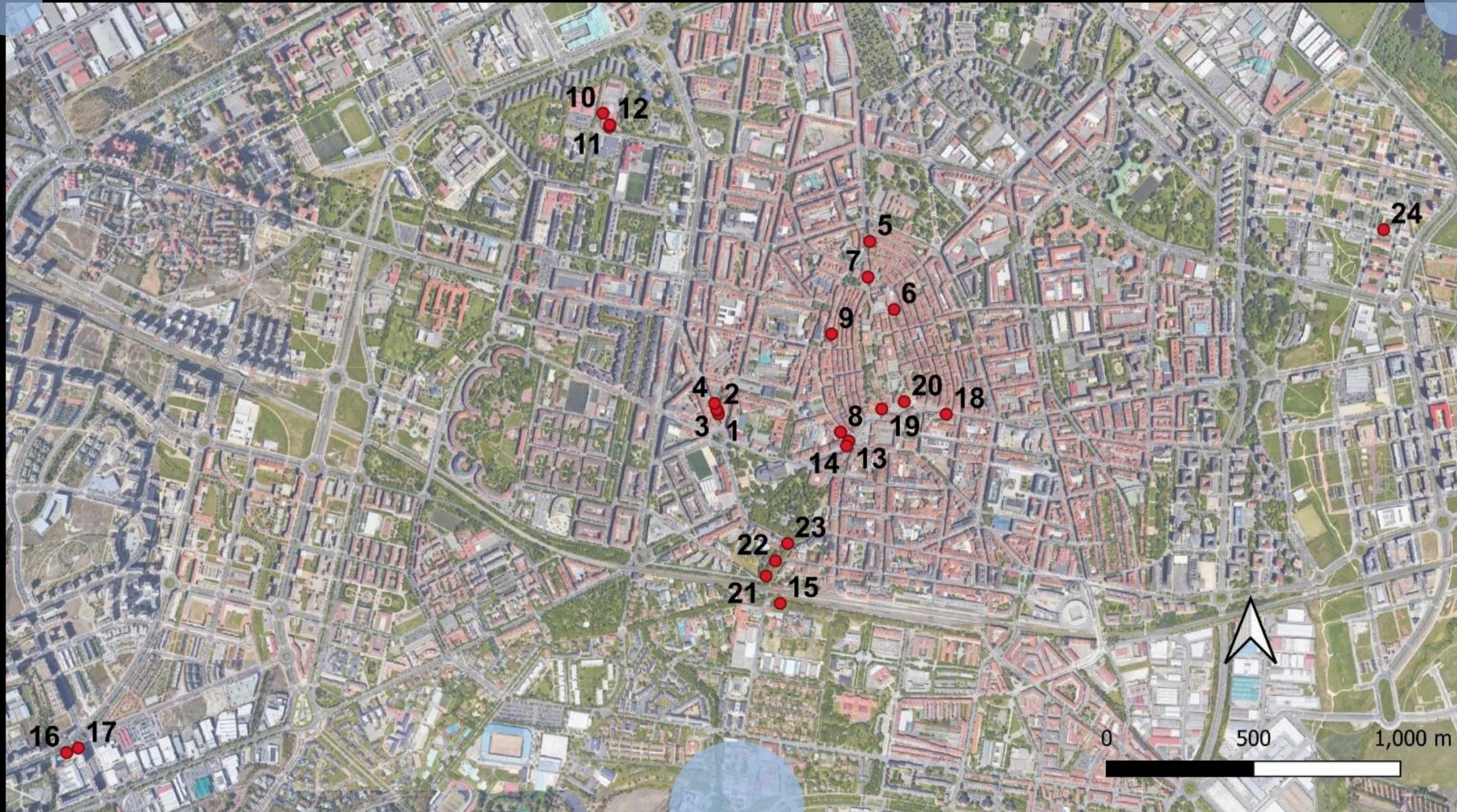
NOTICIAS DE VITORIA-GASTEIZ
PUBLICADO EL 3 DE MAYO DE 2023 POR REDACCIÓN

COMPARTIR ESTA NOTICIA [f](#) [x](#) [📷](#) [📧](#) [🔗](#)

EMAITZAK

LURRALDEEN MAPEOA

● 24 HABIA KOKALEKU

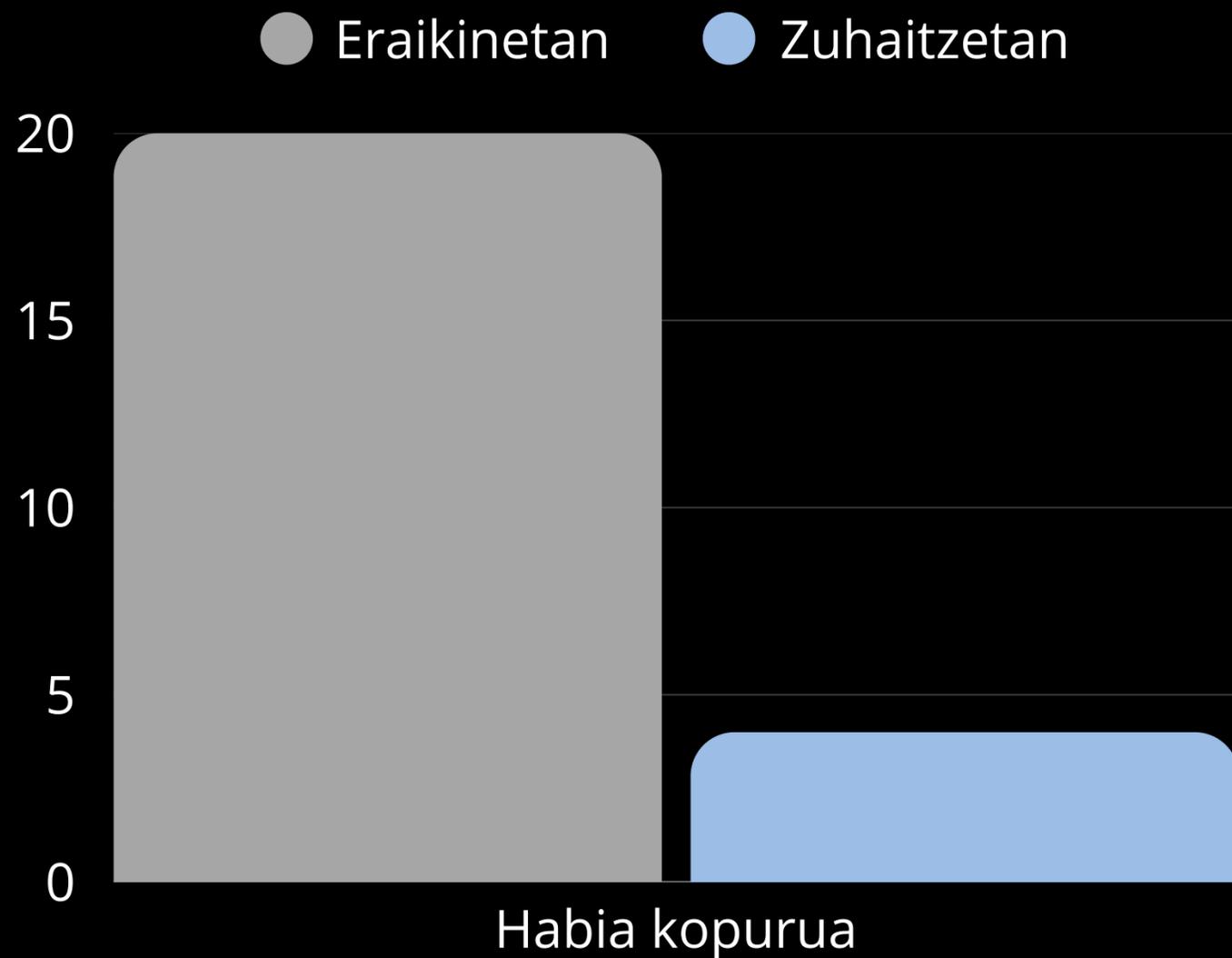
- 17 habia: ugalketa ziurra (C)
- 6 habia: txitadun (C16)
- 7 habia: ugalketa aukerakoa (B)

* Euskadiko Atlaserako erabilitako kategoriak oinarri hartuta (www.ornitho.eus)

EMAITZAK

HABIA KOKALEKUA

Habia kopurua substratuaren arabera

Habia kopurua eraikin bakoitzeko

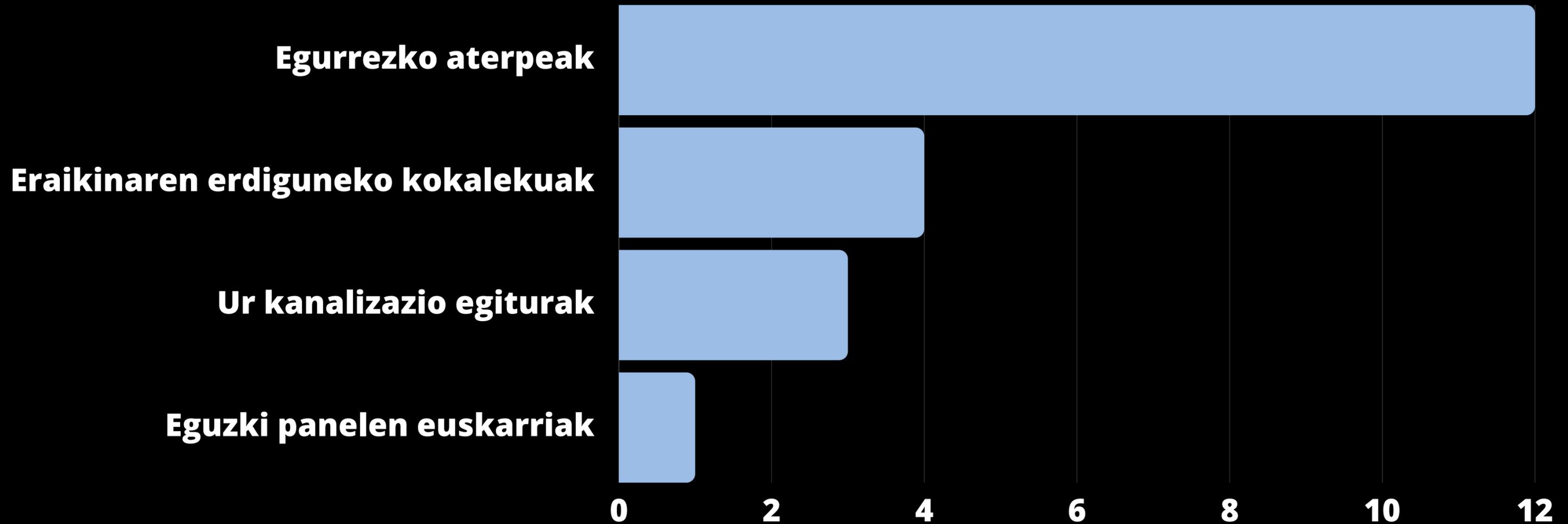

EMAITZAK

HABIA KOKALEKUA

Habien kokalekua eraikineko egituraren arabera

● Habia kopurua

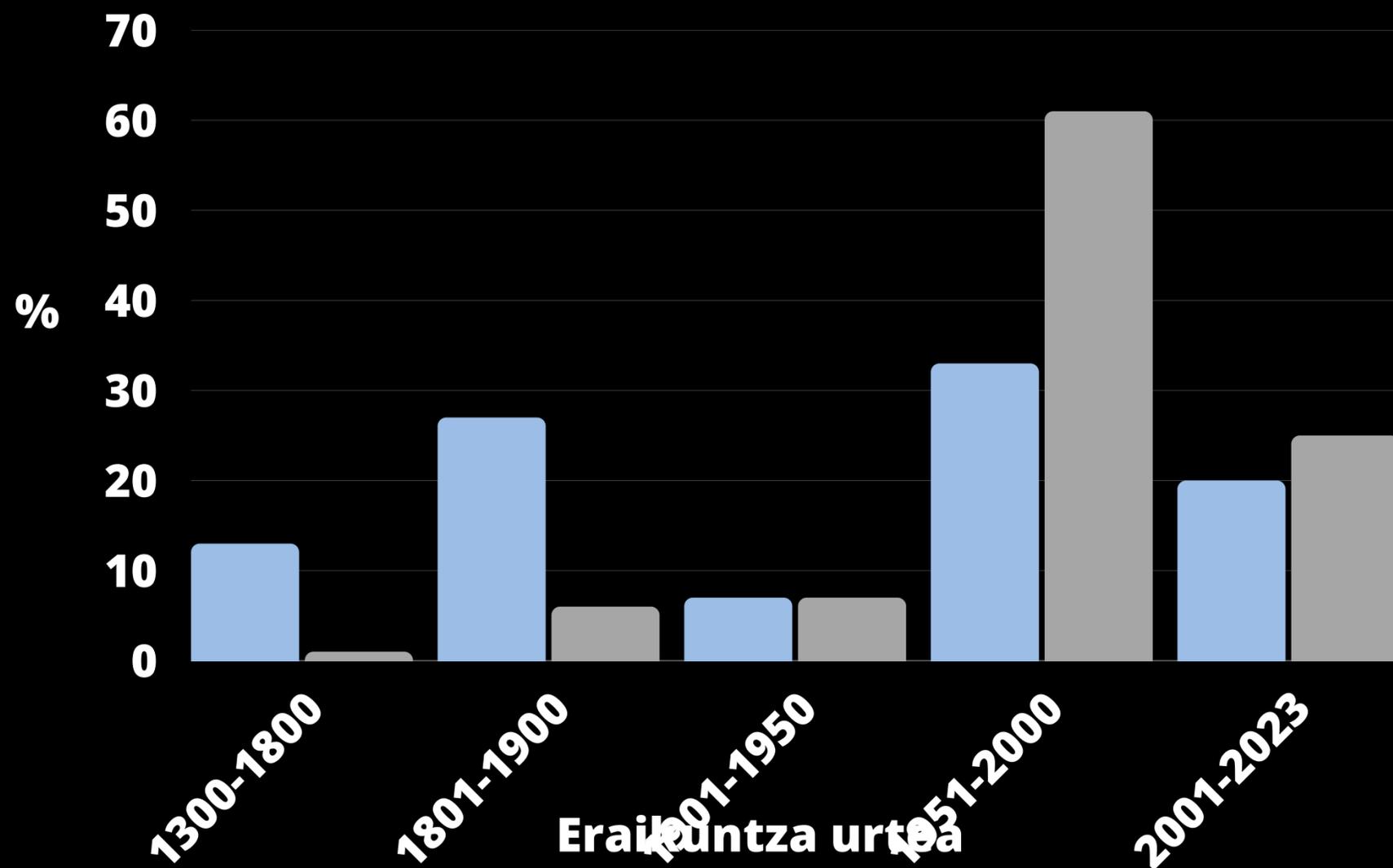

EMAITZAK

HABIA KOKALEKUA

Habiadun eraikinak eskuragarritasunarekin alderatuta

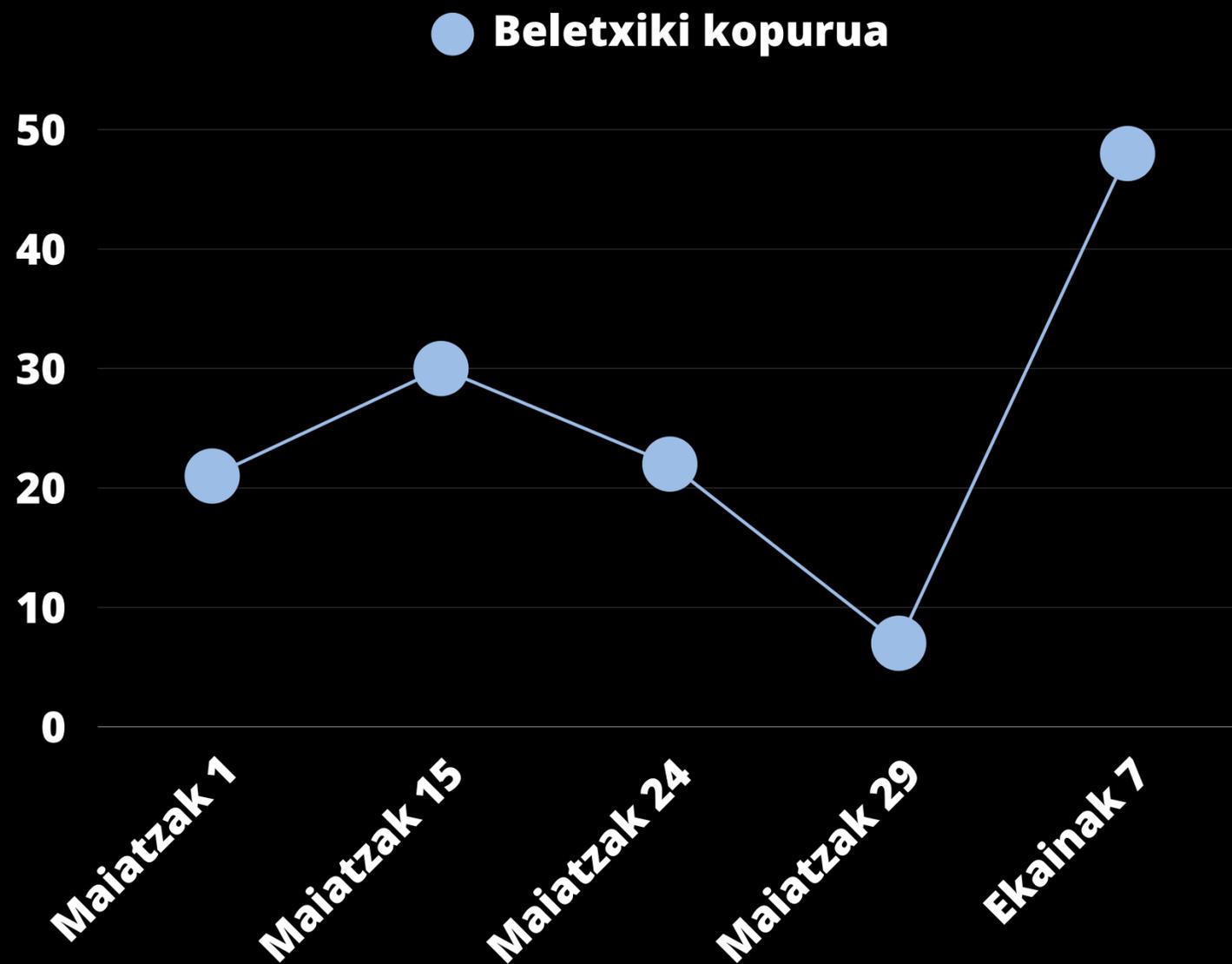
● Erabilera ● Eskuragarritasuna

- Eraikin zaharrek okupatuak izateko probabilitatea estatistikoki adierazgarria
- 2 habiatan ez beste guztietan eraikinaren goiko herenean zeuden eraikita habiak
- Habien kokalekuen aukeraketak lotura gehiago eduki dezake eraikin zaharretako eskuragarritasunarekin altuerarekin baino

EMAITZAK

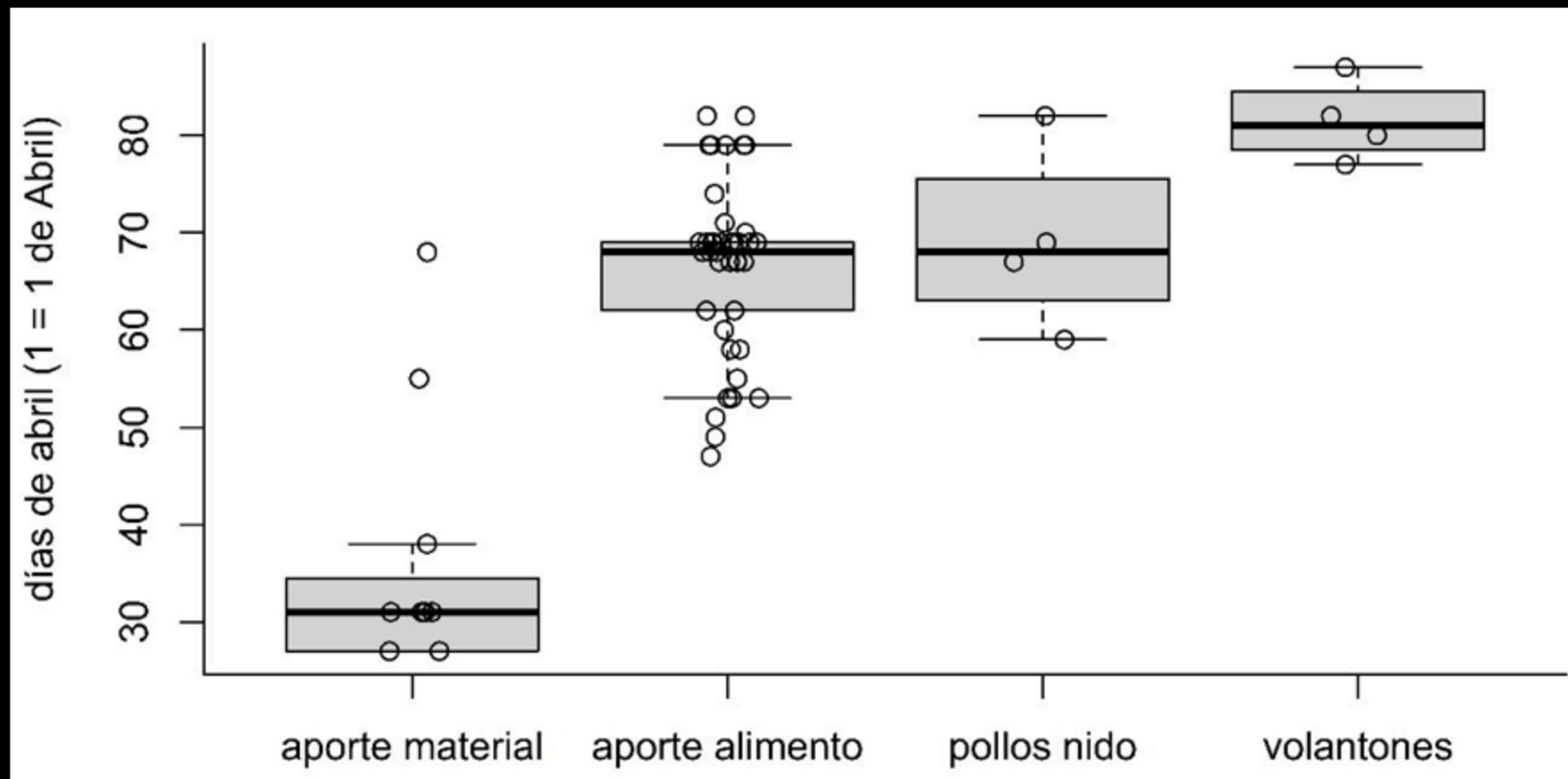
LOLEKUETAKO KONTAKETA

- Neguko loleku nagusia oinarri
- Neguarekin alderatuta hiriko beste kokaguneetarako mugimendu handiagoa.
- Ugalketa garaian lolekuko kontaktaren balio zalantzazkoak
- Populazioaren tamaina orokorrarekin koherentzia
- Ekainean kumaldia galdutako bikoteak batu?

EMAITZAK

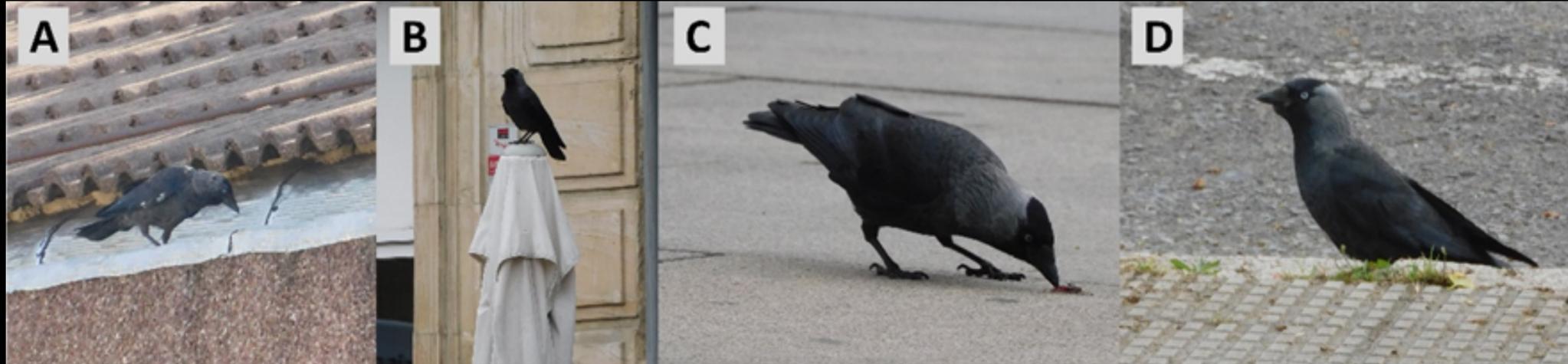
FENOLOGIA

- Errutaldia: apirileko bigarren eta maiatzeko lehen hamabostaldiaren baitan + 21 bat eguneko inkubazioa (Soler 2016)
- Txitak ateratzea: maiatzeko hirugarren astetik aurrera + 32 bat eguneko elikatzea (Soler 2016)
- Txiten hegaldatzea: ekaineko bigarren astetik aurrera (Martiodako datu basea, Soler 2016)

EMAITZAK

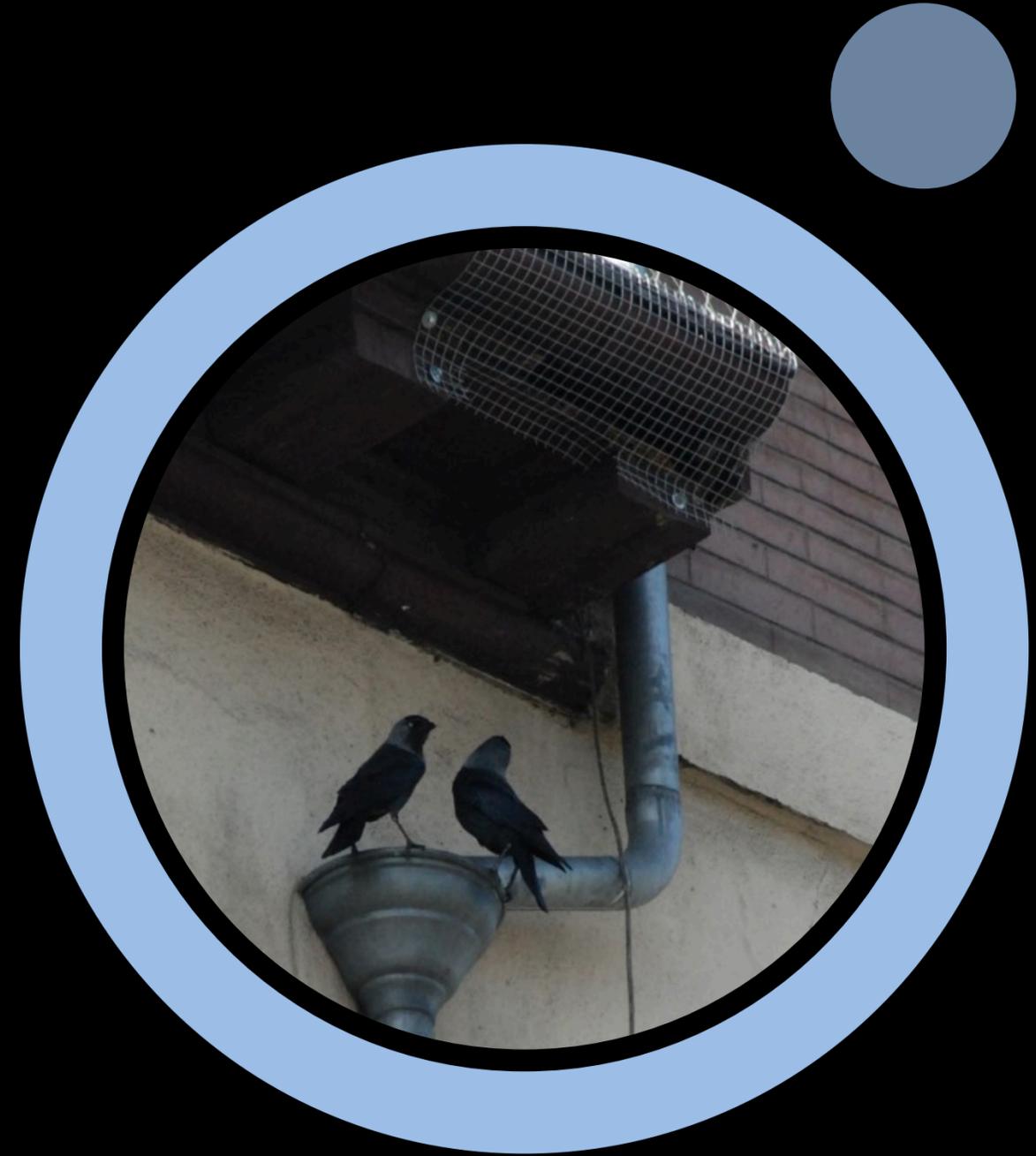
JOKABIDEAREN INGURUKO BEHAKETAK
ELIKADURA

- A: Eraikinetako kanaloï eta teilatuetan elikagaiak bilatzea
- B: Terraza inguruetako kokalekuen gaineko behaketa
- C: Lurrean itsatsitako gozokia erauzten
- D: Lurrean erorirako baiak jaten (*Morus alba*)
- Kotxeek harrapatutako usoaren sarraskia jaten
- Aleak Gardelegiko zabortegira bidean
- Usoen habietako arrautzen gaineko predazioa
- Parke zein inguruko eremu irekietan elikagai bila

ONDORIOAK

- Gasteizen beletxikiek eraikin zaharrak okupatzeko joera dute, eraikin hauetan habiak egiteko egokiak diren egurrezko aterpeak topatzeko aukerak handiagoak baitira.
- Eraikin berri zein zaharretako barrunbeak ere baliak dituzkete erabilgarri daudenean.
- Eskuragarri dauden barrunbe kopurua faktore mugatzailea izan daiteke ugalketari begira. Eraikinen %14a soilik baita 1950az aurretik eraikitakoa.
- Eraikinen birgaitzearen ondorioz, zein usoen presentzia eragozteko helburuz, eraikinetan egiten diren interbentzioak beletxikien kalterako izaten ari dira.
- Eraikinetako aterpe zein zaharretan habia kutxa egokiak jartzeak lagun dezake, baina batez ere, barrunbeak eskuragarri dituzten eraikinen inbentarioa egin, hauek kontserbatu eta birgaitzeetan neurriak hartzea izango litzateke egokiena.

Jordi Gómez

ONDORIOAK

- Jarraipen honetan populazio ugaltzailearen zati handiena lokalizatzea lortu dela uste da. 24 bikote > 48 ale > estimatutako populazioaren %60 (de la Hera et al 2020). Datuak adierazgarritzat jotzen dira kontuan hartuta populazioaren zati ez ugaltzailea (lolekuetako datuak).
- Herritarren parte hartzeari esker hein batean gainditu dugun arazo bat izanda ere, ezin uka daiteke habia gutxi batzuek, batez ere etxadien barnealdeetan kokatutakoek, ihes egin izana.
- Habien jarraipen zuzena egiteko ezintasunak muga nabarmena suposatu dio ikerketari. Ondorioz kumaldien arrakastaren inguruko ezagutza mugatua dugu. 24 habiatatik soilik 6tan ziurtatu ahal izan genuen txiten presentzia.
- Ugalketa arrakasta txikia izan daitekeela iradokitzen dute emaitzek. Hirietako elikagaiek helduen biziraupenerako onura bai baina txiten garapenerako duten ezegokitasuna aipatu izan da egindako ikerketetan (Meyrier et al. 2017).

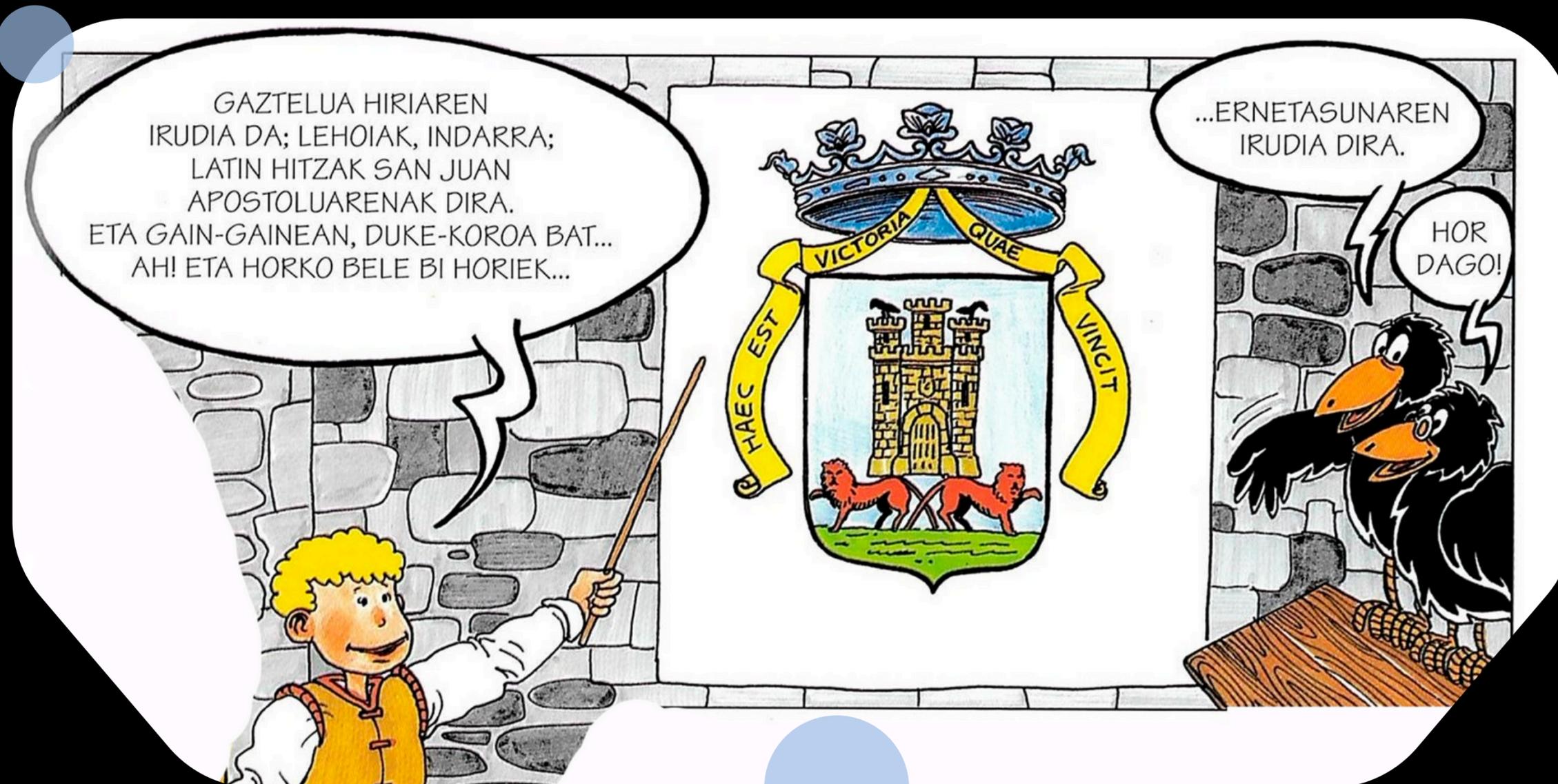

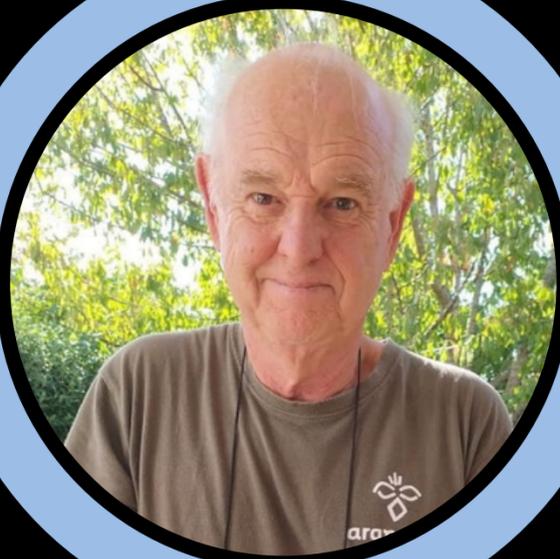
ONDORIOAK

- Beharrezkoa da espeziaren ekologiaren inguruko ezagutza lokala indartzen jarraitzea, EAEn espeziearen biziraupena ziurtatu nahi bada: habien jarraipena, ekologia espaziala, elikadura ikerketak...
- Euskadiko katalogoa: Euskadiko katalogoak "**Galtzeko zorian**" kategorian sartzeko beharra premiazkoa dela uste dugu. Espeziearen bilakaera ikusita kategoria honetan sartzeko irizpideak betetzen baititu.

GASTEIZTXOK JADA ESAN ZIGUN...

Jordi Gómez

Iván de la Hera

José Ignacio Ocariz

Ikerketaren egileak:

Mila esker:

Luis Lobo eta Eduardo de Juana (VG Udala)

Maialen Mendigutxia (txosteneko ilustrazioa)

Marta Olalde, África Ipz de Ipiña (Arabako Foru Aldundia)

Martiodako Fauna Basatiaren Berreskuratze Zentruko langileak

Juan Arizaga (ornitho.eus)

Txepetxako gainontzeko kideei

*Josu Arenaza, Elena Bombín, José Javier Frías, Alex González, Txema Igartua,
Laura Moreno, Begoña Nogueiras, Ibón Pérez, Martín Rezola, Jon Uriel eta Aitor
(proiekturako kaleko behaketak partekatzeagatik)*

Kontratazio eta finantzazioa:

**Ayuntamiento
de Vitoria-Gasteiz
Vitoria-Gasteizko
Udala**

MILA ESKER!

Iván de la Hera